

ความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง ขององค์กรสำหรับข้อมูลสารสนเทศ

ธวัชชัย ศิริขวัญชัย *

(Risk Management in Information System)

>>> เมื่อมีการกล่าวถึงความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงสำหรับข้อมูลสารสนเทศ จะมีคำถามต่างๆ มากมาย เช่น จำเป็นต้องทำด้วยหรือ? ต้องใช้งบประมาณเท่าไร? เมื่อไรถึงจะดำเนินการ? เป็นต้น แต่สุดท้ายมักจะเป็นแค่การยกหัวข้อไว้อ้างอิงว่าได้มีการคิดและตระหนักถึงแล้วในที่ประชุมขององค์กรนั้นๆ เหล่านี้เป็นตัวอย่างหนึ่งที่พบบ่อยๆ ที่ผู้เขียนประสบมาและถ้าอย่างนั้น เมื่อไรถึงจะมีการหยิบยกขึ้นมาพิจารณาอีกครั้ง คำตอบก็คือต่อเมื่อมีความเสียหายเกิดขึ้นอย่างมีนัยสำคัญในองค์กรแล้ว ซึ่งมันก็ไม่ต่างอะไรกับวัวหายแล้วล้อมคอก ผู้รู้บางท่านก็ให้ความเห็นในเชิงว่า ชีข้างจับตักแตนดีกว่ารอวัวหายแล้วล้อมคอกก็ไม่เห็นจะเสียหายสักเท่าไร ดังนั้นแล้วเรื่องอย่างนี้ควรพิจารณาตัดสินใจในเชิงรูปธรรม (การใช้ Point & figure) จะดีที่สุดเพื่อให้ได้ข้อ

* อาจารย์คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น

สรุปด้วยหลักการต่างๆ เช่น Cost/Benefit Analysis, Impact Analysis เป็นต้น

ผู้บริหารในองค์กรส่วนใหญ่ทราบเรื่องการบริหารความเสี่ยงเป็นอย่างดี มีแหล่งข้อมูลที่ได้ศึกษาความรู้มากมาย ทั้งมาตรฐานต่างๆ ขององค์ความรู้ด้านนี้ในแต่ละประเทศ รวมถึงประสบการณ์และบทเรียนต่างๆ หลากหลายสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ทันทีอยู่แล้วหากตัดสินใจดำเนินการ ดังนั้นบทความนี้ผู้เขียนจึงแค่ต้องการสะกิดย้ำให้เห็นถึงความสำคัญในการบริหารความเสี่ยงขององค์กรสำหรับข้อมูลสารสนเทศและไม่ต้องก่อให้เกิดเหตุการณ์วุ่นวายแล้วล้อมคอก ซึ่งอาจเป็นวัวตัวใหญ่หรือวัวหลายตัวหายไปจนสุดท้ายอาจเหลือแต่คอกโดยไม่รู้ตัวก็เป็นได้

ความเสี่ยงขององค์กร คืออะไร? มีผู้ให้นิยามต่างๆ มากมายซึ่งล้วนนำมาใช้ประโยชน์ได้ทั้งสิ้น เช่น

- **ความเสี่ยง (Risk)** คือ เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งจะมีผลกระทบต่อการบริหารวัตถุประสงค์ขององค์กร ทั้งในทางกลยุทธ์ การปฏิบัติงานและการเงิน

- **ความเสี่ยง** คือ โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเสียหรือโอกาส ซึ่งก่อให้เกิดภัยคุกคามขึ้นโดยการใช้อยู่ในรูปแบบที่ใช้งานได้ ดังนั้นข้อมูลจึงเปรียบเสมือนทรัพย์สินทางธุรกิจที่มีมูลค่าแก่องค์กรนั้นๆ และจำเป็นต้องมีวิธีการป้องกันที่เหมาะสมโดยที่ข้อมูลถูกจำแนกได้หลายประเภท แยกตามมิติที่พิจารณาและลำดับความสำคัญ โดยจะมีส่วนแปรผันโดยตรงกับการรักษาความปลอดภัยทางข้อมูล ซึ่งในการบริหารจัดการข้อมูล (Management Information System) นั้น การรักษาความปลอดภัยทางข้อมูล (Information Security) เป็นปัจจัย

- **ความเสี่ยง** คือ เหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ที่ทำให้ทำงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด เป็นต้น

ส่วนข้อมูลสารสนเทศ (Information) คือ ข้อมูลที่ผ่านการประมวลผลด้วยวิธีที่เหมาะสมและถูกต้องเพื่อให้ได้ผลลัพธ์ตรงตามความต้องการของผู้ใช้ อยู่ในรูปแบบที่ใช้งานได้ ดังนั้นข้อมูลจึงเปรียบเสมือนทรัพย์สินทางธุรกิจที่มีมูลค่าแก่องค์กรนั้นๆ และจำเป็นต้องมีวิธีการป้องกันที่เหมาะสมโดยที่ข้อมูลถูกจำแนกได้หลายประเภท แยกตามมิติที่พิจารณาและลำดับความสำคัญ โดยจะมีส่วนแปรผันโดยตรงกับการรักษาความปลอดภัยทางข้อมูล ซึ่งในการบริหารจัดการข้อมูล (Management Information System) นั้น การรักษาความปลอดภัยทางข้อมูล (Information Security) เป็นปัจจัย

หนึ่งที่สำคัญ หมายถึง การป้องกันข้อมูลจากภัยคุกคาม (Threat) ต่างๆ เพื่อที่จะทำให้เกิดความมั่นใจว่าธุรกิจจะสามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องโดยปกติไม่เกิดความเสียหาย อันมีสาเหตุมาจากการสูญเสีย เสียหายของข้อมูลที่เกิดจากภัยคุกคามนั้นๆ

ความหมายของการบริหารความเสี่ยง

- **การบริหารความเสี่ยง** หมายถึง วิธีการบริหารจัดการที่เป็นไปเพื่อการคาดการณ์และลดผลเสียของความไม่แน่นอนที่จะเกิดขึ้นกับองค์กร ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- **การบริหารความเสี่ยง** หมายถึง กลวิธีที่เป็นเหตุเป็นผลที่นำมาใช้ในการบ่งชี้ วิเคราะห์ ประเมิน จัดการติดตาม และสื่อสารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมหรือกระบวนการดำเนินงานขององค์กรเพื่อช่วยให้องค์กรลดความเสี่ยงให้เหลือน้อยที่สุด
- **การบริหารความเสี่ยง** หมายถึง การทำนายอนาคตอย่างมีเหตุมีผล มีหลักการและหาทางลดหรือป้องกันความเสียหายในการทำงานของโครงการแต่ละขั้นตอนไว้ก่อนล่วงหน้า

ทำไมต้องบริหารความเสี่ยง? คำตอบหนึ่งคือ เพื่อให้ผลการดำเนินงานขององค์กรบรรลุตามเป้าหมายภายในเวลาที่กำหนด เพราะความเสี่ยงเป็นปัจจัยหลักปัจจัยหนึ่งที่อาจส่งผลให้การดำเนินงานขององค์กร ผิดพลาดล้มเหลวและให้ผลทางลบ ทั้งในด้านชื่อเสียง ความเชื่อมั่นและความมั่นคงต่อเนื่อง ดังนั้นผู้เชี่ยวชาญจะเห็นว่า การบริหารความเสี่ยงเป็นสิ่งสำคัญจะละเลยไม่ได้ ควรตระหนักและเตรียมพร้อมให้ดี กันไว้ดีกว่าแก้แล้วแก้ไม่ทัน โดยเฉพาะในองค์กรบางประเภทการบริหารความเสี่ยงถ้าจะให้สัมฤทธิ์ผลนั้น จะ

ต้องมีกระบวนการขั้นตอนที่สามารถแสดงผล ทันที และติดตามผลได้ต่อเนื่อง **ตลอดเวลา (Ongoing Monitoring)** ทำให้สามารถจัดการกับความเสี่ยงที่มีการเปลี่ยนแปลง เพิ่มขึ้นได้ทันกาล ไม่ใช่เป็นติดตามผลตามช่วงเวลาและผู้บริหารระดับสูงนั้นต้องเป็นประธาน โดยให้ความใส่ใจในการขับเคลื่อนระบบการบริหารความเสี่ยงไม่เช่นนั้นงานในส่วนปฏิบัติการระดับอื่นๆ จะไม่มีประสิทธิภาพเลย

หลักการบริหารความเสี่ยงมีหลากหลายทฤษฎีและแหล่งที่มา มีชื่อและความหมายแตกต่างกันบ้างในรายละเอียด แต่โดยทั่วไปจะมีขั้นตอนหลักๆ เหมือนกัน คือ การระบุหรือกำหนดว่าอะไรคือความเสี่ยง (Risk Identification) จากนั้นมาวิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงนั้น (Risk Analysis, Risk Evaluation, Risk Assessment) แล้วมาถึงว่าจะจัดการหรือควบคุมกับความเสี่ยงนั้นอย่างไร (Risk Response, Risk Control) ด้วยต้นทุนที่สมควร หรือ เหมาะสมหรือไม่ (Risk Finance) ซึ่งขั้นตอนหลักๆ ดังกล่าวนี้อาจทำต่อเนื่องหมุนเวียนเปลี่ยนไปตลอดเวลาตามความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นและเปลี่ยนแปลงไปจากสภาพปฏิบัติงานปกติ เพื่อควบคุมไม่ให้ความเสี่ยงที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อองค์กรโดยรวมขึ้นได้

www.tni.ac.th

สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น
Thai-Nichi Institute of Technology 泰日工業大学
TNI ასსინბიტო ელბიტბიტო

สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น หรือ TNI เป็นสถาบันระดับอุดมศึกษาแห่งใหม่ มุ่งผลิตบุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะทางสนองตอบความต้องการของภาคอุตสาหกรรมไทย เพียบพร้อมด้วยคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิ อุปกรณ์เทคโนโลยีการศึกษาอันทันสมัย และมุ่งเน้นการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษ

จุดเด่นของสถาบันฯ

- ผลิตนักศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ
- เน้นผลิตนักศึกษาที่สามารถสื่อสารภาษาญี่ปุ่นและภาษาอังกฤษได้ดี
- มีหลักสูตรต่อเนื่องระดับปริญญาตรี และหลักสูตรปริญญาโทเรียนภาคพิเศษวันเสาร์-อาทิตย์
- มีงานจริงในสถานประกอบการ เมื่อศึกษาจบแล้วมีโอกาสได้งานทำทันที
- มีโครงการแลกเปลี่ยนคณาจารย์และนักศึกษากับมหาวิทยาลัยในประเทศญี่ปุ่น

หลักสูตรระดับปริญญาตรี

คณะวิศวกรรมศาสตร์ : - สาขาวิศวกรรมยานยนต์ - สาขาวิศวกรรมการผลิต - สาขาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์

คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ : - สาขาเทคโนโลยีสารสนเทศ

คณะบริหารธุรกิจ : - สาขาการจัดการอุตสาหกรรม - สาขาบริหารธุรกิจ (ญี่ปุ่น)

หลักสูตรระดับปริญญาโท

หลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต : - สาขาการจัดการอุตสาหกรรม - สาขาการจัดการวิสาหกิจสำหรับผู้บริหาร

สอบถามข้อมูลและสมัครเข้าศึกษาต่อได้ที

สถาบันเทคโนโลยีไทย-ญี่ปุ่น 1771/1 ถนนพัฒนาการ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพฯ 10250 โทร: 0-2763-2600 E-mail: tniinfo@tni.ac.th Website: www.tni.ac.th